

Nagykovácsi Nagyközség

Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója

Nagykovácsi

2019.

Tartalomjegyzék

I. A szolgáltatástervezési koncepció alapelvei.....	3
I.1. Jogszabályi háttér	3
II. Az szolgáltatástervezési koncepció célja és feladata	7
III. Nagykovácsi Nagyközség helyzetképe	12
III.1. Általános települési adatok	12
III.2. Demográfiai adatok.....	12
IV. Az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzete a szolgáltatások biztosításáról.....	14
IV.1. Család- és gyermekjóléti szolgáltatás	15
IV.2. Házi segítségnyújtás	16
IV.3. Szociális étkeztetés	17
IV.4. Időskorúak nappali ellátása	17
IV.5. Támogató Szolgálat	17
IV.6. Gyermek napközbeni ellátás – bölcsőde.....	17
IV.7. A települési támogatás biztosítása	18
V. A szolgáltatások működésének, fejlesztésének lehetőségei és irányai, intézményi szintű Feladatai, az együttműködés keretei	21
V.1. A szociális szolgáltatások működtetési, fejlesztési feladatai.....	21
V.2. Fejlesztési prioritások.....	23
V.3. A szociális szolgáltatások finanszírozása	23
VI. Összegzés	23

I. A szolgáltatástervezési koncepció alapelvei

A modern szociálpolitika alapgondolata, hogy a társadalom különféle alrendszerének működése folytán úgy az egyén, mint annak kisebb – nagyobb közösségei, különböző módon strukturált csoportjai számára adódhatnak olyan helyzetek, amelyekben magukról ideiglenesen vagy véglegesen, elfogadható szinten nem tudnak gondoskodni. Olyan zavarokkal küzdenek, amelyek társadalomba való be, vagy visszailleszkedésüket akadályozzák, normális életvitelük, illetve megélhetésük mások közreműködése nélkül nem biztosítható. E helyzetben a társadalom a szolidaritási elv jegyében valamilyen módon segítően lép fel. A szociális gondoskodás feladata tehát nem kevesebb, mint az, hogy a társadalmilag tipikus, de egyénileg jelentkező élethelyzeteket feltárja, s azokra – a jog által kínált lehetőségek keretei között reagáljon. Találja meg azokat az eszközöket, amelyekkel a felmerülő problémák a leghatékonyabban kezelhetők, egyidejűleg biztosítsa, hogy ez a beavatkozás az egyén szabadságát és személyiségi jogait tiszteletben tartsa, s ugyanakkor a közösség védelme is megvalósuljon. A törvényi kötelezettség teljesítésén túl a koncepció elkészítésének elsődleges célja, hogy a település minden lakója számára legyenek elérhetőek olyan jogszabályban rögzített ellátási formák, amelyek a szociális biztonságot garantálják, és a minőségi ellátást biztosítják.

Az állami feladatvállalás meghatározó elve e területen összekapcsolódik egyrészt a szubszidiaritás elvével, másrészt a rászorultsággal – kiegészülve a helyi szociálpolitika öngondoskodásra ösztönző törekvéseivel. Nagykovácsi Nagyközség szociális szolgáltatástervezési koncepciója alapvető értéknek tekinti a nyitott helyi szociálpolitika deklarációját, amely egyrészt az egyén, a család, a helyi társadalom védelméről, másrészt a zavartalan együttélés biztosításáról jelenti. A település valamennyi polgárának elismert jogát az emberhez méltó élethez, a szociális szolgáltatások igénybevételéhez nemre, vallásra, nemzeti, etnikai hovatartozásra, politikai vagy más véleményre, korra, a cselekvőképesség hiányára vagy korlátozottságára, fogyatékoságára tekintet nélkül, elutasítva mindennemű hátrányos megkülönböztetést és előítéletet. A helyi szociálpolitika pozitív törekvései a szolgáltatástervezési koncepció egészét átható értékközpontú alapelvekként fogalmazódnak meg: a szociális biztonság megteremtésére törekvés, a prevenció elsődlegessége a negatív következményekkel járó helyzetek kialakulásának megelőzésére, a differenciált és egyénre szabott szociális szolgáltatás elve, a lehetőleg a rászoruló személy saját környezetében (otthonában) történő gondozás, a szubszidiaritás, továbbá a szolgáltatások és ellátások szektorsemlegessége az állami, nem állami, egyházi és civil szervezetek esetében. A partnerségi elv érvényesítése során meghatározónak tekinti a szolgáltatási szektorokkal, a különböző civil, illetve egyházi szolgálatokkal való együttműködést.

I.1. Jogszabályi háttér

A jogállamiság elve alapján az Magyarország Alaptörvénye deklarációjában az állampolgárok szociális biztonsághoz való jogát:

„Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegyesség, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.” (XIX. cikk (1) bekezdés.)

Az Alaptörvény szerint Magyarország a szociális biztonságot a rászorulóknak esetében „a

szociális intézmények és intézkedések rendszerével valósítja meg.” (XIX. cikk (2) bek.) A garanciális szabályok között azonban a korábbiaknál nagyobb hangsúlyt helyez az állami szerepvállalásra és egy erőteljesebb szabályozási felelősségre. („Törvény a szociális intézkedések jellegét és mértékét a szociális intézkedést igénybe vevő személynek a közösség számára hasznos tevékenységéhez igazodóan is megállapíthatja.” (XIX. cikk (3) bekezdés.) Magyarország az időskori megélhetés biztosítását a társadalmi szolidaritáson alapuló egységes állami nyugdíjrendszer fenntartásával és önkéntesen létrehozott társadalmi intézmények működésének lehetővé tételével segíti elő. Törvény az állami nyugdíjra való jogosultság feltételeit a nők fokozott védelmének követelményére tekintettel is megállapíthatja.” (XIX. cikk (4) bekezdés.)

Ezzel összefüggésben a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban Szt.) a szociális ellátások rendszerében a hatékonyság és hatásosság szempontjai mellett az ellátásokhoz hozzájutás garanciális elveit is érvényesítve a központi és területi államigazgatási szervek szerepét hangsúlyozza a szociális intézkedések, illetve a szociális ellátások tekintetében. A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban Mötv.) meghatározott keretek között biztosítja a települések igazgatási önállóságát a helyi önkormányzatok kötelező és önként vállalt feladat- és hatásköreit, így a szociális biztonsághoz való jog érvényesítését célzó helyi szociálpolitika kialakítását a szociális, gyermekjóléti szolgáltatások és ellátásokat illetően (Mötv. 10. §. (1-2) bek, 13.§. (1) bekezdés 8.- 8/a pontja):

„A képviselő-testület a feladatkörébe tartozó közszolgáltatások ellátására – jogszabályban meghatározottak szerint – költségvetési szervet, gazdálkodó szervezetet, nonprofit szervezetet és egyéb szervezetet (a továbbiakban együtt: intézmény) alapíthat, továbbá szerződést köthet természetes és jogi személlyel vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezettel.” (Mötv. 41. § (6) bekezdés)

Az Szt. 92. § (3) bekezdése rögzíti az Önkormányzat kötelezettségét a szociális szolgáltatástervezési koncepció készítésére, illetve felülvizsgálatára az alábbiak szerint:

„A legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít. Amennyiben a települések egyes szociális feladataikat társulás keretében látják el, e szolgáltatások tekintetében a szolgáltatástervezési koncepciót a társulás készíti el. A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát az önkormányzat, illetve a társulás két évente felülvizsgálja és aktualizálja”.

A Szociális törvény szerint a koncepció tartalmazza különösen:

- a lakosság szám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket,
- az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, az ütemtervet a szolgáltatások biztosításáról,
- a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait,
- az egyes ellátotti csoportok (idősek, munkanélküliek, hátrányos helyzetűek, stb.) sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formákat, szolgáltatásokat

Az Szociális törvény 86. §-a alapján a települési önkormányzatok kötelesek biztosítani étkeztetést, házi segítségnyújtást, családsegítést, idősek nappali ellátását, valamint az ezen szolgáltatásokhoz – különös tekintettel a családsegítéshez – való hozzáférést.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 94. § (2a) bekezdése szerint *„a települési önkormányzat, a*

fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat, illetve a fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi önkormányzat lakosságszámtól függetlenül köteles gyermekjóléti szolgálatot működtetni.”

Az Szt., valamint a Gyvt. az ellátórendszer kiépítése során egy abszolút és egy relatív biztonsági szintet fogalmaz meg, amely elsősorban a települési önkormányzatok lakosságszámának függvényében határozza meg a szociális és gyermekjóléti ellátások minimális szintjét az Alaptörvényben garantált jogok érvényesülése érdekében.

Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény 2016. január 1-jei hatállyal életbe lépő Szt. és Gyvt. módosításaival megváltoztatta a család- és gyermekvédelmi ellátás felépítését:

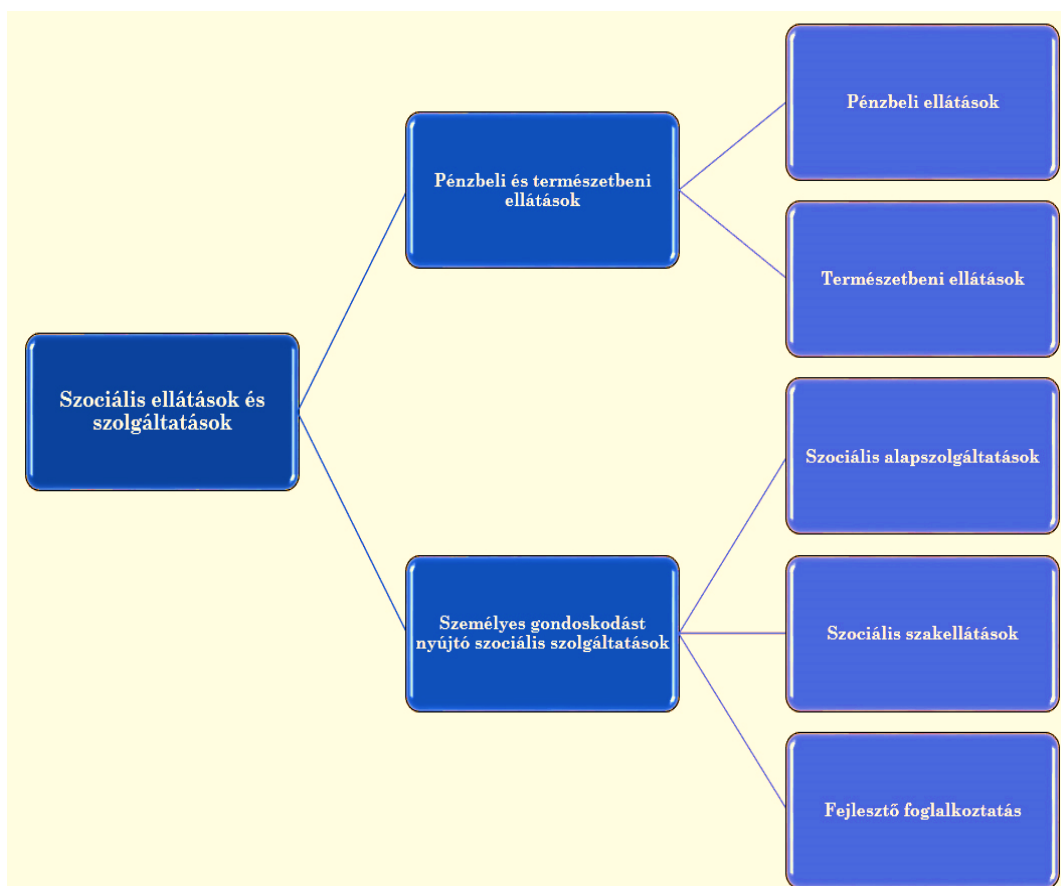
➤ 2016. január 1-jétől a családsegítés csak gyermekjóléti szolgáltatással integráltan, egy szervezeti és szakmai egységben működhet.

➤ A család- és gyermekjólét két szinten a „család- és gyermekjóléti szolgálat” a településeken működik, a „család- és gyermekjóléti központ” pedig a járásszékhely településen működő önálló intézmény.

Az emberi erőforrások miniszterének 2/2018. (I.18.) EMMI rendelete 2018. szeptember 1. hatállyal módosította a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendeletet (a továbbiakban Nmr.).

Az Nmr. rendelet 1. számú melléklete rögzíti a gyermekjóléti és gyermekvédelmi személyes gondoskodás formáinak szakmai létszám irányszámait és létszámminimum normáit.

Az Szt. definiálja a szociális szolgáltatások rendszerét (az ellátási formákat, a hozzájutás jogcímeit, az eljárást és a finanszírozást), a jogosultak körét (a célcsoportot, az ellátásszervezés és a szolgáltatást biztosító humán erőforrás alapkérdéseit).

Az ellátások a hatályos jogszabály értelmében az alábbiak szerint csoportosíthatók:

Pénzbeli ellátások:

- időskorúak járadéka
- foglalkoztatást helyettesítő támogatás
- egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás
- ápolási díj
- települési támogatás

Természetbeni ellátások:

- köztemetés
- közgyógyellátás
- egészségügyi szolgáltatásra jogosultság

Jelentős változás, hogy 2013. március 1. után az Szt.-ben kötelezően biztosítandó pénzbeli és természetbeni ellátások döntő többsége állami feladat (a járási hivatal dönt), a települési önkormányzat feladat- és hatáskörébe csupán a számos korábbi méltányossági ellátást is magában foglaló települési támogatás (benne a korábbi helyi lakásfenntartási támogatás, méltányossági ápolási díj, méltányossági közgyógyellátás, adósságkezelési támogatás), illetve hozzá kapcsolódóan a rendkívüli települési támogatás (benne a korábbi átmeneti segély és temetési segély) és a köztemetés maradt. Az Szt. 26. §. azonban úgy rendelkezik, hogy a települési önkormányzat a továbbiakban is

- kiegészítheti a szociálisan rászorultak az Szt.-ben megállapítottak szerint folyósított pénzbeli ellátásait, illetve
- más pénzbeli támogatásokat is megállapíthat a településen lakó rászorultak számára.

Amennyiben az elmúlt évek legfontosabb változásait összegezni kívánjuk, jól látható, az egyik legjelentősebbek a területi közigazgatás szervezeti (járási hivatalok létrejötte), feladat- és hatásköri módosulásai voltak: a szociális közigazgatásban a járási hivatalok hatáskörének dominanciája (pl. az összes államigazgatási ügy több mint 40 százaléka a járási hivatalokhoz került 2013. január 1. után). A települési önkormányzattól (jegyzői hatáskörből) a járási hivatalokhoz került szociális igazgatási feladatok közül néhány: időskorúak járadékának megállapítása, felülvizsgálata, folyósítása, ápolási díj (normatív) megállapítása, felülvizsgálata, folyósítása, alanyi és normatív alapon járó közgyógyellátásra való jogosultság megállapítása, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság megállapításáról hatósági bizonyítvány kiállítása, hadigondozotti ügyekben az első fokú hatósági jogkör gyakorlása. Módosultak a jövedelemszámításra vonatkozó szabályok, egyes ellátások támogatási feltételei (pl. óvodáztatási támogatás, rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény), bevezetésre került a PTR (Pénzügyi és természetbeni Támogatások Rendszere). Mindezeket kiegészítették az ápolási díj feltételeit és a folyósított összeget érintő rendelkezések 2014-ben (pl. fokozott ápolási igény esetén), illetve további ellátásokat érintő szabályok (pl. aktív korúak ellátása).

II. Az szolgáltatástervezési koncepció célja és feladata

A szolgáltatástervezési koncepció célja:

- lehetőleg a szükségletek oldaláról közelítve határozni meg a szociális szolgáltatások fejlesztésének alapelveit, irányait, céljait;
- részletezni azokat a konkrét célkitűzéseket, amelyeket a szociális szolgáltatások biztosítása során az önkormányzat érvényesíteni kíván;
- elősegíteni a szociális, illetve a gyermekvédelmi törvény által szabályozott különböző típusú intézmények magasabb szintű, szükségletekhez igazodó feladatainak ellátását;
- a település minden lakója számára elérhetővé tenni olyan ellátási formákat, amelyek a szociális biztonságot és a minőségi ellátást garantálják;
- biztosítani azt, hogy a szociális ellátórendszer működése magas színvonalon feleljen meg a szakmai kritériumoknak és eredményesen, hatékony formában nyújtson szolgáltatásokat;
- az egységes szemlélet, illetve az integrált intézmények működése alapján megjelentetni az önkormányzat gyermekjóléti intézményekkel és szolgáltatásokkal kapcsolatos kötelezettségeit és fejlesztési elképzeléseit;
- lehetőséget adni arra, hogy a társadalmi befogadásra épülő szemlélet, a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem folyamatában megvalósuljon a társadalmi esélyegyenlőség biztosítása, a szolgáltatások, támogatások elérhetősége, azaz mindenki számára egyaránt hozzáférhető legyen a differenciált és egyénre szabottminőségi szolgáltatás, amelynek középpontjában a támogatásra szoruló egyének és családok állnak.

A szolgáltatástervezési koncepció feladata:

- egy hatékonyan működő és hatásos helyi szociális szakpolitika kialakításának, formálódásának elősegítése;
- információ nyújtása egyéb fejlesztési koncepciók, tervek kidolgozásához és megvalósításához;
- információ biztosítása a különböző szolgáltatást igénylők részére, illetve a szolgáltató intézmények, szervezetek számára;
- a koncepcióban szereplő adatok, illetve a szociális szolgáltatásokat nyújtó intézmények javaslatai alapján az igényekhez legjobban igazodó szolgáltatási struktúra kialakítása és az aktuális szolgáltatások hatásos és hatékony fejlesztése;
- a biztonságos finanszírozási és működési háttér megteremtése érdekében a fejlesztés, illetve a működtetés költségvonzatainak elemzése, a szükséges erőforrások strukturálásának, ütemezése.

SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

Alapszolgáltatások:

- falu- és tanyagondnoki szolgáltatás
- **étkeztetés**
- **házi segítségnyújtás**
- **családsegítés**
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- közösségi ellátások
- támogató szolgáltatás (ah.) utcai szociális munka
- **nappali ellátás (idősek klubja, fogyatékos személyek nappali intézménye, pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali intézménye, nappali melegedő)**

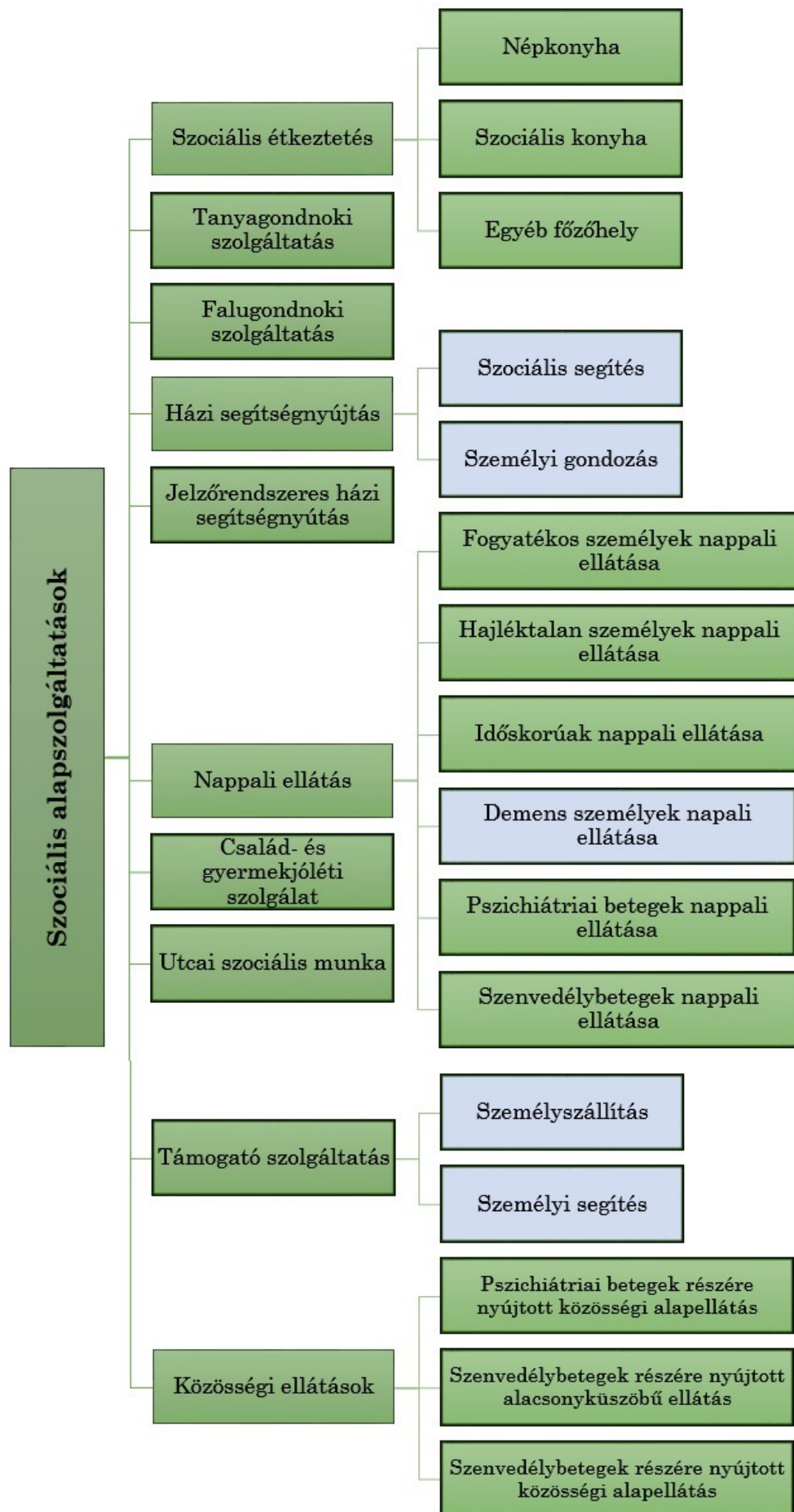
Szakosított ellátások:

- ápolást, gondozást nyújtó intézmény (idősek, fogyatékos személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek, hajléktalanok otthona)
- rehabilitációs, intézmény (fogyatékos személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek, hajléktalan személyek rehabilitációs intézménye)
- lakóotthon (pszichiátriai és szenvedélybetegek lakóotthona, fogyatékos személyek lakóotthona)
- átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény (idősek átmeneti gondozóháza, fogyatékos személyek gondozóháza, pszichiátriai és szenvedélybetegek átmeneti otthona, éjjeli menedékhely, hajléktalan személyek átmeneti szállása)
- támogatott lakhatás
- egyéb speciális szociális intézmény

A fenti, az Szt.-ben szabályozott szociális alapszolgáltatások megszervezésére a települési önkormányzatok lakosságszámtól függően kötelezettek. **A felsorolásban kiemeltük** a Nagykovácsi (lakosságszám 8.407 fő) számára kötelezően megszervezendő alapszolgáltatásokat. A szakosított ellátások esetében az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények kivételével az állam által átvett szociális és gyermekvédelmi intézmények mellett a megyei jogú városok rendelkeznek ellátás szervezési kötelezettséggel. A települési önkormányzat azonban mind az alapszolgáltatások tekintetében, mind a szakosított ellátások körében önként is vállalhat feladatokat, illetve szolgáltatás megszervezését.

Az Szt. rendelkezik a helyi önkormányzat és a társulás ellátási kötelezettségével összefüggésben a szerződéses ellátás lehetőségéről (más helyi önkormányzattal vagy társulással kötött megállapodás útján), valamint az ellátotti körről, külön nevesítve a személyes gondoskodást nyújtó ellátások esetében az intézményi társulásokat, illetve az intézménnyel nem rendelkező önkormányzattal kötött szerződésben vállalt kötelezettségeket.

A Gyvt. határozza meg a szociális ellátásokat kiegészítő, a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokat és gyermekvédelmi szakellátásokat, amelyek az alábbiak lehetnek:

Pénzbeli és természetbeni ellátások:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
- a gyermektartásdíj megelőlegezése
- az otthonteremtési támogatás
- a gyermekétkeztetés normatív kedvezménye

Személyes gondoskodás keretében tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a Biztos Kezdet Gyerekház
- **gyermekjóléti szolgáltatás (Család- és gyermekjóléti szolgálat)**
- család- és gyermekjóléti központ
- a **gyermekek napközbeni ellátása (bölcsőde, családi napközi, családi gyermekfelügyelet, házi gyermekfelügyelet, alternatív napközbeni ellátás)**
- a gyermekek átmeneti gondozása (befogadó szülő, helyettes szülő)
- gyermekek átmeneti otthona
- családok átmeneti otthona

Szakellátások:

- otthont nyújtó ellátások
- utógondozói ellátása
- területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás

A szociális szolgáltatástervezési koncepció jogszabályi háttérénel mindenképpen szólni kell az önkormányzati szintű szabályozásról, hiszen maga az Szt. 1993 óta folyamatosan szűkülő, de határozott szabályozási jogkörrel ruházta fel a helyi önkormányzatokat a települési szociálpolitika alakítási során. A települési önkormányzatok az elmúlt időszakban a többszintű jogi szabályozási folyamatban rájuk háruló folyamatos szabályozási kötelezettséget változó intenzitással és tartalmi differenciáltsággal teljesítették. Egyrészt követniük kellett az Szt. változásait, másrészt a helyi szociálpolitikával szemben megfogalmazódó gazdasági, társadalmi kihívásokra is válaszolniuk kellett.

Így történt ez a Nagykovácsi Nagyközség képviselő-testülete által alkotott szociális tárgyú rendeletek esetében is:

Alaprendelet: 7/2016. (IV. 04.) önkormányzati rendelete a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások szabályozásáról (2/2015.(II.24.) rendelet hatályát vesztes 2016. április 5.)

Módosítás: 2/2018. (I. 29.) önk. rendelet

Alaprendelet: 12/2016. (V. 30.) önkormányzati rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális alapellátásokról, azok igénybevételéről, valamint az ezekért fizetendő térítési díjakról.

Módosítás: 7/2018. (II. 23.) önk. rendelet

Az Szt., a Gyvt. és a helyi önkormányzati rendeletek alapján Nagykovácsi Nagyközség jelenleg az alábbi szociális és gyermekjóléti ellátásokat biztosítja:

SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK

Települési támogatás:

- pénzbeli támogatások
- fűtési támogatás
- közüzemi díj támogatás
- ápolási támogatás
- gyógyszerkiadások viseléséhez nyújtott támogatás
- természetbeni támogatások
- víz- és csatornadíj kompenzáció
- köztemetés
- rendkívüli települési támogatás
- gyermekekre vonatkozó támogatásokat
- babakelengye támogatás
- gyermekétkeztetési díjkedvezmény
- rászoruló gyermekek táboroztatási támogatása

Szociális alapszolgáltatások:

- étkeztetés
- házi segítségnyújtás
- család- és gyermekjóléti szolgáltatás
- támogató szolgáltatás
- nappali ellátások (idősek klubja)
- gyermekek napközbeni ellátása (bölcsőde)

III. Nagykovácsi Nagyközség helyzetképe

III.1. Általános települési adatok

Nagykovácsi település Pest megye északnyugati részén, a Budakeszi járásban a Budai-hegység legmagasabb hegyei által ölelt völgyben helyezkedik el. Budapest központjától 15 km-re, közel a II. kerülethez 340 m-es átlagos tengerszint feletti magasságban. Zsáktelepülés, mivel burkolt közúton csak egy irányból, Budapest felől közelíthető meg.

A település a kedvező táji-természeti adottságai folytán vált kedvelt célterületté. Az agglomerációs hatások az 1990-es évektől kezdve fokozottan érintették Nagykovácsit, amely elsősorban lakófunkciót lát el, és a jövőben is elsősorban az ilyen jellegű területhasznosítás iránt várható kereslet.

Közigazgatási területe az alábbi települések közigazgatási területeivel határos: Remeteszőlős, Budapest, Solymár, Pilisszentiván, Piliscsaba, Perbál, Budajenő, Telki, Páty és Budakeszi.

A település gyönyörű természeti környezetben fekszik, hegyekkel körülvéve, a Budai Tájvédelmi Körzetben, sok különleges faj csak ezen a területen él. Adottságai miatt élénk a turizmus, jellemzően a hétvégi gyalogos és biciklis kirándulók száma magas, akik a környező erdőkben sok turistaút közül választhatnak. A település külterületeinek 85%-a természetvédelmi terület.

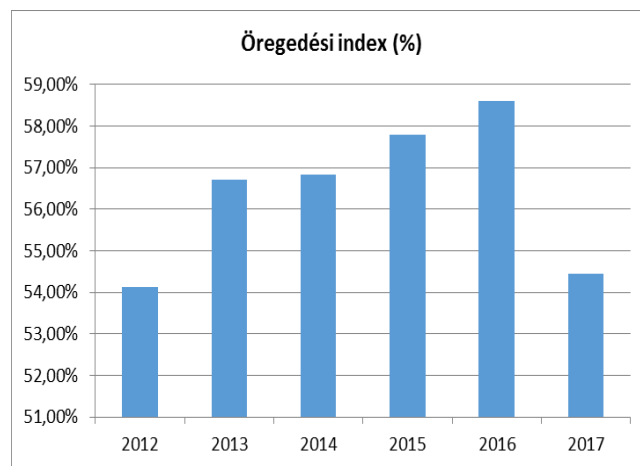
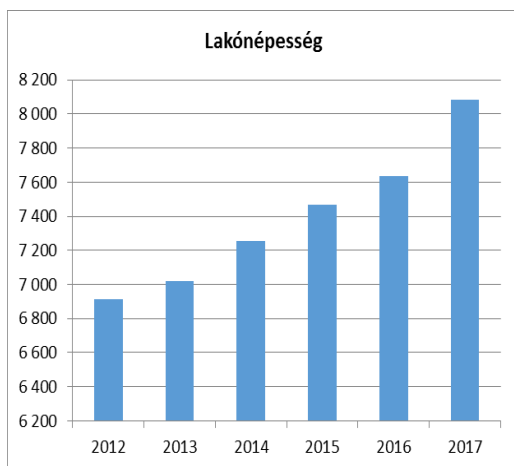
Az eredeti német ajkú lakosság túlnyomó többségét kitelepítették a háborút követően a győztes hatalmak németellenes intézkedéseinek keretében és az Alföldről és a csehszlovák-magyar lakosságcsere keretében a Felvidékről kitelepített magyar lakosság érkezett ide. Az utóbbi években a szuburbanizáció hatásai érvényesülnek, sok budapesti költözik ki a nyugodtabb, egészségesebb levegőjű kertvárosba. A település délkeleti üdülőterülete a 2000-es évek elején elszakadt Nagykovácsitól és Remeteszőlős néven önállósodott.

III.2. Demográfiai adatok

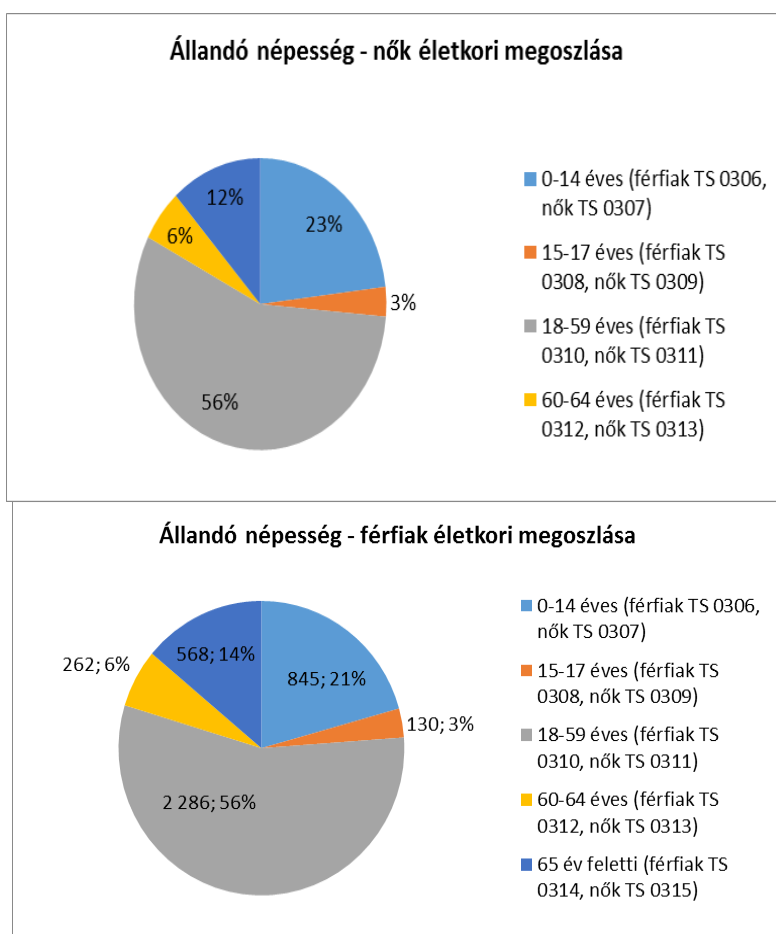
(forrás: Helyi Esélyegyenlőségi Program)

A Helyi Esélyegyenlőségi Program 2018-ban készült adatai alapján elmondható, hogy a lakosságszám egyenletesen növekszik. A népesség nyilvántartás 2013-ban 7.365 lakost rögzített, ez a szám 2014-re 7698 főre, 2017-ben 8086 fő, majd 2018. januárjában már 8174 főre emelkedett. A nyilvántartásban szereplő adatoknál azonban jóval többen élnek Nagykovácsiban, becslések szerint a tavasztól őszig terjedő szezonban 500 – 600 fő állandó jelleggel itt lakik, és néhány százalékra tehető azok száma, akik üdülőiket egész évben lakás jelleggel használják.

Nagykovácsiban kiemelkedő paramétereket mutat a nagy alapterületű lakások aránya, valamint a 4 ill. több szobás lakások száma az agglomeráció településeihez képest. A növekvő kereslet miatt az építési telkek árai felértékelődtek.

Az öregedési index azt mutatja meg, hogy mennyi az idős (65 év feletti) népesség aránya a fiatal (14 év alatti) népességhez képest. Ez az adat összehasonlíthatóan fejezi ki a népességben történő változást. Nagykovácsiban a 2011-évben történt csökkenést követően az öregedési index lassan növekszik, mivel az össznépességen belül emelkedik az időskorúak száma. Az időskorúak számának növekedése mellett jelentősen emelkedett a gyermekek aránya. Jelenleg 2158 gyermek él a településen. Az állandó népességben a férfiak és a nők aránya közel megegyező

A folyamatos népesség-növekedés a lakosság fiatalodását, az aktív korú és a gyermek-népesség gyarapodását hozta magával. A 8174 fős lakosságnak 26%-a kiskorú, a 18 év alatti korosztály 2158 fő.

Lakónépesség életkor szerinti megoszlása 2018. december 31-én:

	2009	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
0 – 3 éves korosztály	402	396	425	402	386	407	397	386	383	379
4 – 6 éves korosztály	282	343	362 f	403	375	376	381	376	377	371
7 – 14 éves korosztály	643	669	720	749	816	873	940	987	1 038	1 102
Állandó lakosság szám	6 631	6 861	7 101	7 365	7 481	7 698	7 922	8 004	8 174	8 407

A lakosság jövedelmi viszonyai jóval az országos átlag feletti, amely számos mutató segítségével igazolható. A személyi jövedelemadó képző jövedelem (2016-ban az összevont adóalap: 14.453.113.577 Ft) alakulása alapján, a település a régió egyik legmagasabb lakosság arányú értékét képviseli. A népesség foglalkoztatottjainak száma, vagyis az aktivitási arány a Pest megyei viszonylatban átlagosnak mondható.

A munkaerő képzettségi színvonala magas, a helyben dolgozó lakosok 40%-a rendelkezik egyetemi vagy főiskolai végzettséggel. A községben létesülő vállalkozások száma is igen magas és számuk évről évre növekszik, 2012-ben 719 működő vállalkozást regisztráltak, ez a szám 2016-ra megduplázódott és 1597-re emelkedett

IV. Az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzete a szolgáltatások biztosításáról

Nagykovácsi Nagyközség Önkormányzata kötelező és önként vállalt feladatait az alábbiak szerint látja el:

- 2012 januárja óta a solymári Ezüstkör Szociális Gondozó Központtal kötött feladat-ellátási szerződéssel biztosítja a településen a házi segítségnyújtást és a család- és gyermekjóléti szolgáltatást.
- a szociális étkeztetés az önkormányzat szakfeladatákként látja el, melyet az Elamen Kereskedelmi és Vendéglátó Zrt.-vel kötött szerződés alapján biztosít.
- az idősek nappali ellátása (idősek klubja) az Öregiskola Közösségi Ház és Könyvtár útján szerveződik.
- az önkormányzat a támogató szolgáltatást a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Gondviselés Háza Páty Kht-n keresztül látja el.

- a településen élő három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását a Lenvirág Bölcsőde és Védőnői szolgálat biztosítja.

IV.1. Család- és gyermekjóléti szolgáltatás

Nagykovácsi Nagyközség Önkormányzata feladat-ellátási szerződés útján biztosítja az ellátást a település lakosai számára. A solymári Ezüstkör Szociális Gondozó Központ (2083 Solymár, Templom tér 8/b) 2012 februárja óta látja el a feladatot a Nagykovácsi, Pók utca 58. számon található területi irodában 2 fő teljes munkaidős családsegítő szakember alkalmazásával. A Nagykovácsiban élő kliensek igénybe vehetik a solymári intézményi központban szervezésre kerülő programokat, egyéni terápiás foglalkozásokat is.

Az intézmény célja, hogy az általa nyújtott szociális, gyermekjóléti szolgáltatásokkal hozzájáruljon a – Nagykovácsi Nagyközség Szolgáltatástervezési Konceptióban megfogalmazott – helyi önkormányzati szociálpolitika megvalósításához: a lakosság életminőségének javításához, a hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlőségének elősegítéséhez és a társadalmi kohézió erősítéséhez. Az intézmény alapvető célja, hogy az ellátási területén élő lakosság szükségleteihez és igényeihez leginkább alkalmazkodó, komplex szolgáltatást nyújtson, hatékony, átlátható ellátási struktúrát alakítson ki. Az intézmény családokat segítő szolgáltatásokat nyújt a szociális, mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett vagy egyéb okok miatt krízishelyzetbe került személyek, családok számára életvezetési képességeik megőrzése, a válsághelyzethez vezető okok megelőzése és megszüntetése érdekében. Ezen túl tanácsadást végez a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adóssághalakkal és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékosokkal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer problémával küzdők, illetve az egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére. Családokon belüli kapcsolaterősítést szolgáló közösségépítő, konfliktuskezelő meditációs programokat és szolgáltatásokat is működtet. Az integrált intézmény szakfeladatai erőteljesen kapcsolódónak egymáshoz, a munkatársak szoros együttműködést tudnak megvalósítani, mivel meggyőződésük, hogy közösen még hatékonyabban tudnak egy-egy problémát megoldani. Az intézmény munkatársai tudnak élni a közvetlen információszerezés lehetőségével, így a különböző szakfeladatok könnyen eredményeznek információforrási hasznot is. Az intézmény szervezeti formája lehetővé teszi, hogy a szakfeladatok egymás jelzőrendszeri tagjai is legyenek. Az említett információk közvetlen átadásával és az ügyintézés menetének lerövidülésével lehetővé válik a gyors beavatkozás.

Az intézmény további feladatai:

- pszichológiai tanácsadást nyújt az arra rászorultaknak,
- jogi és társadalombiztosítási tanácsadást végez,
- csoportokat működtet (belső-gyermek csoport, gyászfeldolgozó-csoport, csoportos gyógytorna, családterápia, mozgásterápiás felmérések)
- egyéni foglalkozás keretében fejleszti a munkavállaláshoz szükséges készségeket,
- széleskörű tájékoztatást nyújt a lakhatással összefüggő közmű-, és lakásfenntartási költségek támogatásának feltételeiről,
- tájékoztatást nyújt az ellátási területükön élőknek a településen működő szociális intézményekről és ellátásokról,

- tanácsadás és - szükség esetén - közvetítés révén segítséget nyújtanak a szakosított ellátást nyújtó szolgáltatási formák igénybevételéhez
- javaslatot tesznek a szociális ellátások fejlesztésére, új ellátási formák bevezetésére, valamint új gondozási módszerek alkalmazására.

Az intézmény veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszert működtet, ennek keretében szervezi a szociális és egészségügyi szolgáltatók, intézmények, az oktatási intézmények, a gyermekjóléti szolgálat, a pártfogó felügyelői és jogi segítségnyújtó szolgálat, valamint a társadalmi szervezetek, egyházak és magánszemélyek részvételét a megelőzésben. Felhívja a települési önkormányzatok figyelmét egyes szociálisan rászorult csoportok, személyek speciális szükségleteire, a kirekesztődés veszélyeire és az ellátórendszer esetleges hiányosságaira. Ellátja az együttműködési kötelezettségből fakadó feladatokat, amelyek mellett fontos tevékenység a társadalmi befogadás és beilleszkedés elősegítése, az önellátás elérhetőségének megteremtése a társulás településein problémás élethelyzetben élők számára. Az intézményi feladatok között szerepel az ellátási területen jelentkező gondozási igények felmérése, a gondozás megszervezése. A munkatársak biztosítják a pénzbeli, természetbeni szociális ellátásokhoz, a személyes szociális szolgáltatási formákhoz, a nyugdíj- és egészségbiztosítás alapján igénybe vehető szolgáltatásokhoz, ellátásokhoz való hozzáférést és ezekkel kapcsolatban tanácsadást nyújtanak. Az intézmény a jogszabályokban meghatározott szakmai létszámminimumok betartásával dolgozik.

IV.2. Házi segítségnyújtás

Az Ezüstkör Szociális Gondozó Központ feladat-ellátási szerződéssel ellátott szakfeladatoként Nagykovácsiban 1 teljes állású, és 1 négy órában foglalkoztatott egészségügyi végzettségű gondozónő lát el.

Házi segítségnyújtás keretében a rászoruló személy részére saját lakókörnyezetében történik az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges segítségnyújtás, melyek között szerepel az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzése, az önálló életvitel megtartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiénias körülményeinek megtartásában való közreműködés, valamint a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtás. A házi segítségnyújtás kötelező önkormányzati feladat, igénybevételének 2008. évtől feltétele a gondozási szükséglet vizsgálata.

A gondozási szükségletet az intézmény vezetője végzi el a gondozónők és az ellátott házi orvosával együttműködve. A gondozási szükséglet alapján, mely felméri mind szociális, mind egészségi állapotát, az ellátott szociális segítségre vagy szociális gondozásra lesz jogosult.

Az intézmény vezetője által megállapított személyi térítési díj mérséklését vagy elengedését az ellátott a Polgármesteri Hivatalba benyújtott kérelem alapján kezdeményezheti.

Jelenleg az ellátásban gondot okoz, hogy a gondozónők saját gépkocsijukat használják, így nem megoldott az ellátottak szállítása, orvoshoz kísérése, amennyiben erre önerőből nem képesek.

Az ellátást 14 fő veszi igénybe.

IV.3. Szociális étkeztetés

Nagykovácsi Nagyközség Önkormányzata a szociális étkeztetést szerződés útján az Elamen Kereskedelmi és Vendéglátó Zrt.-vel (1095 Budapest, Soroksári út 98.) látja el.

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt.

A településen a szociális étkezést jelenleg 7 fő veszi igénybe.

IV.4. Időskorúak nappali ellátása

Az ellátást a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk, vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek vehetik igénybe. Az ellátás célja: a nyugdíjas személyek életkörülményei javítása, egészségi állapotuk megőrzése, lehetőségekhez mérten javítása, harmonikus életvitelük megteremtése, közösségi színtér biztosítása.

Nagykovácsiban az elmúlt évek során többször készült igényfelmérés arról, hogy napi szintű, nyolc órában igénybe vehető ellátásra jelentkezik-e igény. Ezek során egyértelműen kiderült, hogy az Öregiskola Közösségi Ház és Könyvtár intézményben működő Tiszta Forrás Nyugdíjas Klub és az általuk szervezett programok és csoportok teljes mértékben kielégítik a felmerülő igényeket.

A Nyugdíjas Klubnak a helyiségigényét és egyéb kéréseit az önkormányzat az Öregiskola Közösségi Ház és Könyvtár intézményen keresztül biztosítja

IV.5. Támogató Szolgálat

A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése (speciális szállítás, személyi segítség) valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén. A szolgáltatást az Önkormányzat önként vállalt feladatként nyújthatja, mivel a továbbiakban sem kötelező feladat. Nagykovácsiban az önkormányzat jelenleg a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Gondviselés Háza Páty Kht-n keresztül térítésmentesen biztosítja ezt az ellátást, de a betegek kórházi vagy szakrendelésre való utaztatásánál kapacitás hiány mutatkozik.

IV.6. Gyermek napközbeni ellátás – bölcsőde

A Lenvirág Bölcsőde és Védőnői Szolgálat a nagyközség új intézménye, 2015. április 1-től kezdte meg működését.

A bölcsőde feladatkörében ellátja a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 41-42. §-ában foglaltak szerinti gyermekjóléti

alapellátásként a gyermekek napközbeni ellátását, bölcsődei ellátási formában. A bölcsőde a gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését szervezi meg azon gyermekek számára, akiknek szülei, gondozói munkavégzésük, képzésben való részvételük, vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A bölcsőde biztosítja a családban nevelkedő 20 hetes – 3 éves gyermek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, szakszerű gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését, valamint a 6 éven aluli sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, gondozását nappali ellátás keretében.

A bölcsődei alapellátáson túli szolgáltatások:

- Időszakos gyermekfelügyelet: A szülő elfoglaltsága, képzésben való részvételének idejére néhány órára kérheti gyermeke felügyeletét. Az időszakosan gondozott kisgyermek felvehető a normál bölcsődei csoport üres férőhelyeire, külön térítési díj ellenében. A térítési díj összegét Nagykövácsi Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete rendeletében határozza meg. Az időszakos gyermekfelügyelet: 8- 12 óráig tart, a gyermek a bölcsődében ebédel, utána megy haza. Heti maximum három alkalommal vehető igénybe.
- Játszócsoport: Biztonságos és családi környezet, első lépések a külvilág és a társak felé - így foglalható össze a játszócsoport lényege, havonta egy szombat délelőtt 9-től 11 óráig fogják várni az édesanyákat, édesapákat gyermekeikkel együtt közös játékokra és ismerkedésre, ha elkészül a Védőnői Szolgálat új épülete.
- Baba-mama klub: 3 éves kor alatti otthon lévő babáknak és szüleik részére szervezik majd a Baba-mama Klubot, melyre a Védőnői Szolgálat új épületében lesz majd lehetőség. Havonta egy szombat délelőtt találkoznak. Ilyenkor alkalom nyílik a közös játékokra, beszélgetésre, szakemberekkel való találkozásra. Igyekeznek segítséget nyújtani a gyermeknevelésben felmerülő problémák és nehézségek megoldásában.

2018 májusában a beiratkozáskor 36 felvételi kérelem érkezett be a Lenvirág Bölcsődébe. Ebből a 36 jelentkezőből, 17 gyermeket tudtak felvenni. Előnyben részesült a felvételnél 4 fő, akiket egyedülálló édesanya nevel, illetve 1 fő védőnői javaslatra a családi körülményekre figyelemmel. A többiek jelentkezését a Felvételi Szabályzatban leírtak alapján az egy főre eső nettó jövedelem alapján vették fel. Az év végéig még beérkezett felvételi kérelmek száma 4 darab volt.

IV.7. A települési támogatás biztosítása

Az Szt. 2015. március 1-jén hatályba lépő változásai okán a képviselő- testület által az Szt. rendelkezései alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások rendszere jelentősen megváltozott. A korábban adható támogatások egy része megszűnt (lakásfenntartási támogatás, méltányos közgyógyellátás, méltányos ápolási díj, önkormányzati segély), míg egy másik része pedig a járási hivatalok hatáskörébe kerül át (aktív korúak ellátása keretében a foglalkoztatást helyettesítő támogatás és a rendszeres szociális segély).

Települési támogatás elsősorban az eddig nyújtott rendszeres ellátások (lakásfenntartási támogatás, méltányos ápolási díj, méltányos közgyógyellátás és adósságkezelési támogatás) kiváltására adható rendszeres jellegű pénzbeli ellátás, annyi különbséggel, hogy ez már csak pénzbeli támogatás, és

- az ápolásra nyújtott pénzösszeg már nem jár társadalombiztosítási járulékfizetési kötelezettséggel (és nem számít biztosított időszaknak, valamint jövedelemnek sem), valamint
- a gyógyszerkiadások viseléséhez nyújtott pénzbeli támogatást már nem közgyógyellátási kártyán kapják a jogosultak
- lakásfenntartási támogatást a településen a helyi rendelet alapján csak pénzbeli támogatásként kaptak a jogosultak
- adósságkezelési támogatás pedig nem volt.

A települési támogatás a képviselő-testület által az önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek alapján nyújtott támogatás.

A rendkívüli települési támogatás a jelenlegi önkormányzati segély kiváltására adható egyszeri pénzbeli juttatás, amely már nem csak kérelemre, hanem hivatalból is megállapítható. A települési támogatás és a rendkívüli települési támogatás jogosultsági feltételeit az önkormányzat határozza meg, a törvény (Szt.) csak annyi kitélt tesz, hogy a havi rendszerességgel nyújtott települési támogatás – ide nem értve a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére nyújtott támogatást – havi összegét úgy kell szabályozni, hogy az nem haladhatja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét (jelenleg ez 28.500,- Ft).

2016 márciusában a 2015-ös év gyakorlati tapasztalatai alapján szükségessé vált a helyi szociális rendelet felülvizsgálata, a jogalkalmazói tevékenység során felmerülő hiányosságok korrigálása, valamint a szociális háló sűrítése.

A szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások szabályozásáról szóló 7/2016. (IV. 04.) önkormányzati rendelet a hatályos helyi szabályozás.

Rendkívüli települési támogatás

2018-ban összesen 103 rendkívüli települési támogatás iránti kérelem érkezett, ebből 13 kérelem elutasításra került. Ez a 103 kérelem 61 személyt takar. A rendkívüli települési támogatás megállapítása esetén pénzbeli juttatásban részesültek a jogosultak. Az elutasítás okai voltak: a magasabb jövedelem, illetve az, hogy az egy naptári évben adható maximális támogatási keretet, azaz 150.000,- Ft-ot már kimerítette a kérelmező.

Az év folyamán – a Húsvétot és a Karácsonyt megelőző időszakban – természetbeni támogatásban részesült, élelmiszercsomagot és/vagy tűzifát kapott 99 személy/háztartás 193 támogatási esetben 10.000,- Ft értékben; húsvéti élelmiszercsomagot kapott 86 fő, 15.000,- Ft értékben; karácsonyi élelmiszercsomagot kapott 70 fő és 1-1 erdei m³ tűzifát kapott decemberben 37 fő.

A pénzbeli rendkívüli települési támogatásban részesült személyeknek összesen 6.720.000,- Ft került kifizetésre az év folyamán, míg a természetbeni rendkívüli települési támogatásként nyújtott élelmiszere és tűzifára összesen 3.320.000,- Ft-ot költött Nagykövácsi Nagyközség Önkormányzata.

Gyógyszertámogatás

A gyógyszer-támogatás a közgyógyellátásra nem jogosult személyek részére nyújtott

pénzbeli segítség gyógyszereik megvásárlására (összege az orvos által igazolt gyógyszerköltség, de maximum 10.000,- Ft/hó egy évre megállapítva). 2018-ban 32 db kérelem érkezett, 31 fő részére került megállapításra a gyógyszertámogatás. 1 kérelmező a magasabb jövedelme miatt elutasításra került. Gyógyszertámogatásra az Önkormányzat 2.709.000,- Ft-ot fizetett ki 2018-ban.

Ápolási támogatás

2018-ban 6 fő jogosult esetében került megállapításra az ápolási támogatás (az ápolási díjra nem jogosult nagykorú hozzátartozót ápoló személynek), azonban az év végére az összes jogosultság megszűntetésre került vagy megszűnt. Ennek okai: az ápolott személyek elhalálása, illetve a járási hivatal által folyósított magasabb összegű ápolási díjra való jogosulttá válás. Ápolási támogatásra az Önkormányzat 622.000,- Ft-ot költött 2018-ban.

Közüzemi támogatás

2018-ban 27 fő jogosult részére került megállapításra a villanyáram-költségek enyhítésére szolgáló közüzemi támogatás (havi 4.000,- Ft egy évre), valamint 4 fő kérelmező kérelme elutasításra került a jogosultsági feltételek hiánya miatt. Közüzemi támogatásként az Önkormányzat 2018-ban 658.000,- Ft-ot fizetett ki a jogosultak részére.

Fűtési támogatás

2018-ban 33 jogosult részére került megállapításra a fűtési támogatás (havi 5.000,- Ft/hó a fűtési szezonban) összesen 417.000,- összegben. 1 fő kérelme került elutasításra a jogosultsági feltételek hiányára hivatkozással.

Víz- és csatorna alapidíj kompenzáció

2018-ban összesen 13 fő jogosult részére került megállapításra december 31-ig ez a támogatási forma. A megállapított összegek a DMRV Zrt-nek – és nem a jogosultaknak kerültek átutalásra –, amely cég ennek alapján az alapidíjjal csökkentett készpénzátutalási megbízásokat küldte ki a jogosult felhasználók részére. Az Önkormányzat kiadása 117.000,- Ft volt.

Babakelengye támogatás

2018-ban 11 újszülött gyermekre tekintettel kértek babakelengye támogatást (egyszeri 60.000,- Ft), ez 660.000,- Ft kiadás volt az Önkormányzatnak.

Gyermekétkeztetési díjkedvezmény

2018-ban 6 család 8 gyermekére tekintettel került megállapításra az 50%-os étkeztetési díjkedvezmény. Ezen gyermekek szülei az étkezési díjak felét fizették csak be, a másik felét az Önkormányzat átvállalta természetbeni juttatásként.

Táboroztatási támogatás

A nyári táborokon való részvételhez nyújtott 15.000,- Ft/gyermek/tábor támogatást

2018-ban 16 szociálisan rászoruló család kérelmezett. A támogatott gyermekek száma 34 fő. Az Önkormányzat összesen 510.000,- Ft-tal támogatta a családokat ilyen formában.

Köztemetés

2018-ban az önkormányzat 2 köztemetésről intézkedett, amikor különös méltánylátást érdemlő körülmények fennállása miatt az eltemetésre kötelezett a temetésről nem tudott gondoskodni.

V. A szolgáltatások működésének, fejlesztésének lehetőségei és irányai, intézményi szintű feladatai, az együttműködés keretei

A fejlesztések szempontjából kiindulópontot jelentenek a helyi szociálpolitikának a szolgáltatástervezési koncepcióban is rögzített pozitív törekvései és értékközpontú alapelvei. Ezek között érdemes emlékeztetni a legfontosabbakra, mint a szociális biztonság megteremtésére törekvés, a prevenció elsődlegessége a negatív következményekkel járó helyzetek kialakulásának megelőzésére, a differenciált és egyénre szabott szociális szolgáltatás elve, a lehetőleg a rászoruló személy saját környezetében (otthonában) történő gondozás, a szubszidiaritás, továbbá a szolgáltatások és ellátások szektorsemlegessége és a partnerségi elv érvényesítése az állami, nem állami, egyházi és civil szervezetek esetében.

Az Európai Unió és a hazai szociálpolitika új paradigmáit meghatározó prioritások azonban a helyi szociális ellátórendszer módosítását is szükségessé és aktuálissá teszik. Egy olyan fejlesztési irányt fogalmazznak meg, amely a folyamatosan alakuló, változó lakossági szükségletekre reflektálva megújuló, a rendelkezésre álló erőforrásokat hatásosabban és hatékonyabban képes felhasználni. A határosság továbbra is jogosultak legszélesebb köre számára hozzáférhető módon történő legitim szükségletek kielégítésére törekvést jelenti. A hatékonyság pedig a legrászorultabb egyének és családok számára szükséges differenciált és személyre szabott, a legnagyobb szakmai hozzáértéssel nyújtott segítség lehetőségét egy a rendelkezésre álló erőforrások leoptimalisabb elosztására törekvő, biztonságos finanszírozási, működési hátteret és minőségi ellátásokat biztosító települési szociális ellátó rendszerben.

V.1. A szociális szolgáltatások működtetési, fejlesztési feladatai

A fejlesztési elképzelések vázolója előtt fontosnak tartjuk az önkormányzat és a szociális szolgáltatói tevékenységre meghatározott SWOT analízis bemutatását, amelyek a település szociális alapellátásában közreműködők részéről megjelenő erősségeket, a gyengeségeket, a lehetőségeket és a veszélyeket összegzi, amelyre a fejlesztési elképzelések alapozhatók.

SWOT analízis

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> – az önkormányzat érzékenysége a szociális problémák iránt – jól kiépült, a településen ismert és bevezetett szociális ellátórendszer – a kötelező feladatokon túl is vállalt önkéntes önkormányzati szociális ellátások – tudatos tervekre épülő szolgáltatásfejlesztés – helyismerettel, szociális érzékenységgel és szakmai elkötelezettséggel rendelkező szociális szakemberek – szolgáltatói tevékenység, ellátási szemlélet és kompetenciák erőssége – közép- és felsőfokú szociális szakképzés feltételei adottak a térségben 	<ul style="list-style-type: none"> – a szociális ellátórendszer strukturális és támogatási rendszerének gyakori változása – a törvényi háttér gyakori változása – szociális szolgáltatást igénylők számának ingadozása, – az ápoló, gondozó otthonok alacsony férőhelyszáma, illetve hiánya a térségben
LEHETŐSSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> – a szolgáltatási rendszer tudatos fejlesztése – civil szervezetek szerepvállalására ösztönzése a szociális szolgáltatásokban – az előírt szakmai létszám maradéktalan biztosítása – az intézmények tárgyi feltételeinek fejlesztése pályázati forrás igénybe vételével (személygépkocsi, bölcsőde épülete, család és gyermekjóléti szolgálat) – a hátrányos helyzetű személyekkel szembeni negatív megkülönböztetések helyes irányú befolyásolása – folyamatos szakmai képzés és szupervízió lehetőségének biztosítása 	<ul style="list-style-type: none"> – a lakosság elöregedése – a lakosság mentális állapotának romlása – saját források behatároltsága – preventív intézkedések elégtelensége – a szociális szolgáltatások, intézmények kapacitásának kimerülése – a jogi szabályozás változása

V.2. Fejlesztési prioritások

Az önkormányzati és szociális törvényi szabályozás, valamint a finanszírozási rendszer változása továbbra is nehezen tervezhetővé teszik a szociális szolgáltatásokat.

- Legfontosabb a demográfiai tendenciának megfelelően alakított ellátórendszer működtetése,
- A fejlesztések során továbbra is tekintettel kell lenni a lakossági szükségletekhez igazodó ellátórendszer teljes vertikumának biztosítására a szociális alapellátás területén,
- Az intézményi szolgáltatások kapacitásának figyelemmel kísérése, a szükségletekhez alkalmazkodó szakmai programok kidolgozása,
- A hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlőségének előmozdítása a Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltakkal összhangban,
- szociálisan hátrányos helyzetű lakónépesség életkörülményeinek fejlesztésével, lakáskörülményeik javításával társadalmi beilleszkedésük segítése,
- A Lenvirág Bölcsőde és Védőnői Szolgálat épületének bővítése, az elnyer pályázati és önerős forrásból,
- Pályázati lehetőségek maximális kihasználása.

V.3. A szociális szolgáltatások finanszírozása

A központi költségvetés a számított szakmai létszám alapján támogatást biztosít az Szt., a Gyvt. és a Kiegészítő szabályok 5.o) pontja szerinti szakmai szabályoknak megfelelően család- és gyermekjóléti szolgálatot biztosító települési önkormányzatok részére, a személyi és dologi kiadások elismert átlagos költségei figyelembevételével.

A szociális szolgáltatások működtetéseinek forrásai:

- a mindenkori költségvetési törvényben meghatározott központi támogatás, feladatfinanszírozás (jelenleg hatályos: 2018. évi L. törvény)
- térítési díj bevételek,
- az önkormányzat fenntartói hozzájárulás

Az elmúlt években a normatívák fajlagos összegének folyamatos csökkenésével, majd az utóbbi négy évben ezek szinten tartásával lehetett számolni. A támogatási struktúra is változott, a forrásokhoz való hozzájutás és az elszámolás szabályai szigorodtak. Jelenleg a feladat finanszírozás folyamata zajlik. A hiányzó - egyébként nem kötelező ellátások biztosításának feltétele a szükséges pénzügyi forrás megléte.

VI. Összegzés

A társadalmi, gazdasági folyamatok, demográfiai tendenciák, a létbizonytalanság, illetve az ebből eredő devianciák következtében egyre többen igénylik a gondoskodás, a támogatás valamilyen formáját. A szociális intézmények, illetve szolgáltatások elfogadott szakmai program alapján működnek. Az Önkormányzat biztosítja a

működéshez szükséges szabályozási, személyi, tárgyi és egyéb feltételeket. A szociális ellátórendszer hatékony segítséget nyújt mindazon rászorulóknak részére, akik bármilyen okból (egészségügyi probléma, fogyatékoság, szenvedély, pszichiátriai betegség, családi, anyagi problémák, munkanélküliség stb.) erre rászorulnak. A szolgáltatástervezési koncepcióban megfogalmaztuk azokat az alapelveket, illetve koncepcionális célokat, amelyek mentén alakítani kívánjuk a település szociális ellátórendszerét melyek a következők:

1./ A település lakóinak igényeihez, illetve szociális szükségleteihez igazodó, a jogszabályokban előírt ellátórendszer működtetése.

2./ A szociális alapellátások, ezen belül a házi segítségnyújtást és a nappali ellátást nyújtó szolgáltatási formák erősítése, lehetőleg teljes körű biztosításuk, mivel ezen ellátási formák működtetése teszi lehetővé, hogy minél több rászoruló a saját otthonában, megszokott környezetében kapja meg a szükséges segítséget, továbbá humánusabb és lényegesen olcsóbb a működtetésük, mint a bentlakásos ellátásoké.

3./ Az egyes ellátási formák esetében a jogszabályban előírt (a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM. sz. rendelet) szakmai létszámok biztosítása.

4./ Törekedni kell a szociális szolgáltatások felmerülő igényekhez való biztosítására, megvalósítására.

5./ A kimagaslóan magas gyermeklétszámhoz szükséges igazítani a gyermekeket ellátó intézmények kapacitását.

A koncepció lehetőséget ad arra, hogy a társadalmi befogadásra épülő szemlélet, a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem folyamatosan megvalósuljon a településen. A társadalmi esélyegyenlőség biztosításával a szolgáltatások, támogatások elérhetősége, mindenki számára egyaránt hozzáférhetővé válik. A differenciált és egyénre szabott minőségi szolgáltatás középpontjában a támogatásra szoruló egyének és családok állnak.